

Obsah

Poděkování.....	11
Předmluva.....	13
Úvod.....	17
Část I.	
ROZHODOVÁNÍ PŘI VYŠETŘENÍ V RÁMCI PSYCHOTERAPIE DĚTÍ.....	21
Úvod: Změna zaměření v psychoterapii dětí.....	23
Potíže při hodnocení výsledků výzkumných studií, týkající se diagnóz u dětí.....	24
Potíže při definování problémů.....	25
Potíže při zohledňování věkových rozdílů.....	26
Potíže při zohledňování rozdílů mezi pohlavími.....	26
1 Jak získat spolehlivé zdroje informací.....	29
Rodiče a učitelé jako zdroje informací.....	30
Dítě jako zdroj informací.....	30
Přímé pozorování jako zdroj informací.....	32
Vodítka pro terapeuta v první fázi vyšetření: zdroje diagnostických informací.....	33
Shrnutí.....	33
2 Zhodnocení předloženého problému vzhledem k normálnímu dětskému chování.....	35
Potíže vyvěrající z toho, že se děti neustále mění a jejich problémy spontánně mizí.....	36
Potíže vznikající v důsledku nepoměru mezi chronologickým, kognitivním, afektivním a behaviorálním stadiem vývoje.....	37
Potíže při hodnocení rozdílů ve fungování dítěte v různých prostředích.....	37

Potíže vztahující se k osobní mluvě dítěte a k jeho individuálnímu stylu myšlení	38
Vodítka pro terapeuta ve druhé fázi vyšetření: Srovnání předložených problémů s normálními projevy chování v dětském věku	40
Shrnutí	40
3 Jak rozhodnout, zda je terapie potřebná	41
Srovnání s diagnostickými kritérii	42
Srovnání s věkovými normami	42
Srovnání s normami přirozeného prostředí	42
Stabilita problému	43
Budoucí rizika	43
Prognostické úvahy	43
Motivace	44
Vodítka pro terapeuta ve třetí fázi vyšetření: Potřebuje dítě terapii?	45
Shrnutí	45
4 Jak rozhodnout o způsobu uspořádání terapie	47
Cíle terapie	47
„Příčina“ problému	48
Vývojové stadium	49
Charakteristika uspořádání terapie	49
Poučení, poradenství a dohled nad přirozeným prostředím dítěte	50
Léčba dítěte v jeho přirozeném prostředí	50
Individuální terapie nebo terapie v malé skupině dětí	51
Kazuistiky	53
Vodítka pro terapeuta ve čtvrté fázi vyšetření: Volba optimálního způsobu uspořádání terapie	54
Shrnutí	54
5 Individuální terapie s dětmi: Přizpůsobení léčebných metod a postupů ...	55
Vytvoření motivující atmosféry v individuální terapii	55
Přizpůsobení terapeutických metod komunikační úrovni a stylu dítěte	56
Přizpůsobení terapeutických metod vývojovému stadiu dítěte	56
Přizpůsobení teorie a terapeutických metod potřebám dítěte a terapeutově orientaci	57
Kazuistika ilustrující pět fází vyšetření	59
Vodítka pro terapeuta v páté fázi vyšetření: volba vhodných terapeutických metod	60
Shrnutí	60

Část II.

KOGNITIVNĚ-BEHAVIORÁLNÍ TERAPIE S DĚTMI	61
Úvod: Základní otázky	63
6 Vztah mezi kognitivně-behaviorální terapií a problémy v chování u dětí	67
Obvyklé problémy v chování dětí a jejich vztah ke kognitivním procesům ...	67
Kognitivně-behaviorální terapie jako řešení překážek v dětském terapeutickém procesu	69
Vodítka pro terapeuta: Jak spojit kognitivní procesy a poruchy u dětí	71
Shrnutí	72
7 Kořeny a vývoj kognitivně-behaviorální terapie s dětmi	73
Behaviorální kořeny dětské kognitivně-behaviorální terapie	73
Základy kognitivní terapie	75
Nejvýznamnější teoretici kognitivní terapie	76
Vodítka pro terapeuta: Kognitivně-behaviorální intervence	77
Shrnutí	77
8 Význam vývojové úrovně v kognitivně-behaviorální terapii s dětmi	79
Schopnost dětí se učit	81
Vodítka pro terapeuta: Vývojová úroveň dítěte	82
Shrnutí	82
9 Uplatnění kognitivně-behaviorálních metod u dětí	83
Nácvik sebeinstruktáže	84
Změna automatických myšlenek	85
Škálování	86
Představivost	87
Nácvik řešení problémů	88
Kognitivní restrukturalizace	89
Metody zaměřené na zlepšení sebeovládání	90
Sebesledování	90
Sebehodnocení	91
Sebeoceňování	92
Nácvik odolnosti vůči stresu	93
Vodítka pro terapeuty: Rozhodování ohledně volby terapeutické metody ...	94
Shrnutí	94
10 Uplatnění kognitivně-behaviorálních metod u psychických poruch v dětství	95
Léčení úzkostných poruch v dětství	95
Léčba hyperaktivity a impulzivity	96
Léčba deprese	97
Léčba agresivních poruch	98

Vodítka pro terapeuty: Uplatnění jednotlivých metod u různých poruch dětského věku	99
Shrnutí	99
Část III.	
PRAKTICKÉ PROVÁDĚNÍ KOGNITIVNĚ-BEHAVIORÁLNÍ TERAPIE S DĚTMI	101
Úvod: Trendy v kognitivně-behaviorální terapii s dětmi	103
11 Vývoj dítěte jako proces učení	105
Vývoj sebeoceňování	105
Vývoj jako výsledek pozorování a napodobování chování rodičů	106
Vývoj očekávání a vědomí vlastní zdatnosti	106
Role automatických myšlenek ve vývoji dítěte	107
Vodítka pro terapeuty ohledně důležitých proměnných, ovlivňujících fungování dítěte	108
Shrnutí	109
12 Vývoj dítěte jako proces nabývání schopnosti sebeovládání	111
Role řeči ve vývoji dítěte	111
Spojitost mezi kognitivními nedostatky (schopností sebeovládání) a psychickými poruchami u dětí	112
Vodítka pro terapeuty: Jak zhodnotit schopnosti sebeovládání u dětí	114
Shrnutí	114
13 Jak dětem vštípit schopnost sebeovládání	115
Teoretický model sebeovládání a jeho přizpůsobení dětskému věku	115
Přizpůsobení modelu tří typů sebeovládání pro děti	117
Klinické využití modelu sebeovládání	120
Vodítka pro terapeuty: Jak přizpůsobit model tří typů sebeovládání pro děti	123
Shrnutí	123
14 Model terapeutické intervence zaměřené na zlepšení sebeovládání a jeho klinické uplatnění u dětí	125
Výsledky uplatnění popsaného modelu v klinické praxi	126
Příklady z klinické praxe	128
Shrnutí	145
Vodítka pro terapeuty uplatňující ve své práci s dětmi přístup zaměřený na zlepšení sebeovládání	147
Shrnutí	147
15 Epilog: Závěry a budoucí možnosti	149
Literatura	151